

Asia: VN/1514/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta.

54 § Sähkönjakelupalvelujen aikajaotus ja hintarakenne

Lakimuutoksen tavoite on näkemyksemme mukaan hyvä ja ajatus kannatettava. Lakimuutoksen myötä asiakkaan mahdollisuudet vaikuttaa omiin kustannuksiinsa parantuisivat ja tällä olisi kulutusta ohjaava vaikutus. Tärkeää on, että hintakomponenteista on mahdollista käyttää jatkossakin perusmaksua, energiankulutukseen perustuvaa maksua ja tehomaksua, jotta kaikilla jakeluverkkoalueilla voidaan taata sähkönjakelu. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että mikäli Energiavirasto antaa asiasta tarkempia määräyksiä, on jakeluverkonhaltijoilla mahdollisuus lausua asiasta.

54 b § Käytettävissä olevan jakeluverkonhaltijan kapasiteetin ilmoittaminen

Vapaan kapasiteetin julkaiseminen on ajantasaisesti 3 kuukauden välein ja riittävän maantieteellisellä tarkkuudella on haasteellista, eikä siitä ole saatavissa merkittävää hyötyä asiakkaille. Lisäksi tämä vaatisi järjestelmäkehitystä ja toisi lisää kustannuksia. Edellä mainituista syistä EU-lainsäädännön mahdollistaman poikkeuksen käyttöönottoa tulisi harkita. Mikäli poikkeusta ei kuitenkaan oteta Suomessa käyttöön, tulisi vapaan kapasiteetin ilmoittaminen määritellä tarkemmin, jotta voidaan taata uusiin hankkeisiin liittyvä luottamuksellisuus sekä tarkentaa esimerkiksi ilmoittamisen maantieteellistä tarkkuutta.

65 b § Markkinapohjainen loppukäyttäjän kuormanohjaus jakeluverkossa

Markkinapohjainen kuormanohjaus on ajatuksena kannatettava. Toiminnon käyttöönotto ei kuitenkaan ole yksinkertaista, sillä se vaatii järjestelmiltä kehitystä ja integraatiota. Tämä aiheuttaa väistämättä kustannuksia jakeluverkonhaltijoille. Koska jakeluverkonhaltija kantaa kustannukset, olisi näkemyksemme mukaan oikeutettua, että jakeluverkonhaltija olisi palvelua asiakkaalle tarjoava osapuoli sähkönmyyjän tai ulkopuolisen palveluntarjoajan sijaan.

Mikäli markkinapohjainen kuormanohjaus otetaan käyttöön, tulisi näkemyksemme mukaan tarkastella uudelleen myös etämittauslaitteistoa koskevia vaatimuksia (Sähköntoimitusten selvityksestä ja mittaamisesta annettu valtioneuvoston asetus) kattamaan myös muun muassa toimisto-, liike-, teollisuus- ja varastorakennukset sekä pääsulakekooltaan yli 3 x 63 A:n kohteet.

89 § Sopimuksen voimassaolo ja päättyminen

Ehdotettu lakimuutos on kannatettava, jotta kaikille sähkönmyyjille saadaan samat säännöt. Liiketaloudellisesti aikaraja voisi olla ehdotettua 3 kuukautta pidempi, mutta tärkeintä on, että kaikille toimijoille tulee lainsäädännön kautta sama aikaraja.

92 a § Sähkönmyyntisopimuksen irtisanomismaksu

Sähkönmyyntisopimuksen irtisanomismaksu on ehdotuksen mukaisessa muodossa huonosti toteutettavissa. Suoran taloudellisen tappion tai pikemminkin toteutumattoman tuoton osoittaminen kesken sopimuskauden on erittäin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, eikä tätä ehdotusta voida hyväksyä. Mikäli tämän pykälän mukainen vaatimus tulisi sähkönmyyjä velvoittavaksi (esimerkiksi osana sähkön myyntiehtoja), loppuisi määräaikaisten sopimusten tarjoaminen käytännössä kokonaan.

105 i § Yhteislaskutus

Vastustamme siirtymistä jakeluverkkoyhtiötä velvoittamaan yhteislaskutukseen. Yhteislaskutus ei tuo kenellekään osapuolelle merkittäviä etuja, vaan päinvastoin lisää haittoja ja riskejä.

Yhteislaskutuksessa jakeluverkonhaltijan kassavirta eli rahan kierto hidastuisi merkittävästi. Lausunnolla olevassa ehdotuksessa todetaan, että myyjäyhtiön maksuaikataulusta jakeluverkonhaltijalle säädettäisiin Valtioneuvoston asetuksella, mikä saattaisi käytännössä johtaa merkittävästi nykyistä hitaampaan maksuaikatauluun. Verkonhaltijalla voi olla tällä hetkellä käytössään varsin tehokas laskutusprosessi, jolloin laskut lähtevät heti kuukauden päättymisen jälkeen ja rahankierto on nopeaa (maksuaika kuluttajilla 14 vrk maksuaika ja yrityksillä 7 vrk). Koska rahankierto hidastuisi, tulisi tämä huomioida myös jakeluverkkoyhtiön velvollisuutena olevan valtiolle tapahtuvan sähköveron tilityksen aikataulussa.

Jakeluverkonhaltijan luottotappioriski kasvaa merkittävästi yhteislaskutuksessa. Nykytilanteessa luottotappioriski on rajattu yksittäisiin asiakkaisiin, joita kohtaan jakeluverkonhaltijalla on olemassa tehokkaat perintäkeinot (sähkönjakelun keskeytys). Yhteislaskutuksessa jakeluverkonhaltijan luottotappioriski kohdistuisi myyjäyhtiöihin ja yhtä myyjäyhtiötä koskeva riski muodostuisi euromääräisesti merkittävästi suuremmaksi kuin nykytilanteessa yksittäisen asiakkaan kohdalla. Vakuusjärjestelyillä voidaan pienentää verkonhaltijan luottotappioriskiä, mutta käytännössä vakuusjärjestelyjen toteutus on haastavaa.

Yhteislaskutuksen vapaaehtoisuus myyjäyhtiölle tekee asiasta monella tapaa vaikean, sillä jakeluverkonhaltijan pitäisi edelleen ylläpitää kaikkia laskutuksen ja asiakaspalvelun toimintoja. Lisäksi vapaaehtoisuus vääristää kilpailua ja estää uusien toimijoiden tulemisen markkinoille.

Yhteislaskutus vaatisi järjestelmiin merkittäviä muutoksia, joka aiheuttaa lisää kustannuksia, jotka tulevat lopulta asiakkaan maksettavaksi. Toisaalta, järjestelyn ollessa myyjäyhtiölle vapaaehtoinen, jakeluverkonhaltijan täytyisi edelleen ylläpitää omaa laskutusjärjestelmää ja asiakaspalvelua.

Mikäli asiakaspalvelu siirtyisi yhteislaskutuksen osalta jakeluverkonhaltijalta myyjäyhtiölle, katoasi jakeluverkonhaltijalta päätävältä esimerkiksi asiakkaan maksuaikatauluun ja perintään liittyvissä asioissa. Verkkoyhtiöiden paikallinen asiakaspalvelu vähenisi merkittävästi ja asiakkaan asiakaspalvelukokemus saattaisi heikentyä.

Yhteislaskutuksen osalta on olemassa myös asiakkaan puolelta väärinymmärryksen riski, eli myyjän tarjotessa asiakkaalle mahdollisuutta maksaa sähköstä vain yksi lasku, voi siitä tulla mielikuva, ettei siirron ja verojen osuutta tarvitse maksaa ollenkaan. Yhteislaskutus lisäisi täten myös valvonnan tarvetta sähkönmyynnin osalta, joka lisää viranomaisten työtä ja aiheuttaa kustannuksia.

Näkemyksemme mukaan, yhteislaskutuksella ei saada aikaa hyötyjä ja sen edistämisen sijaan tulisi kannustaa ja edistää sähköiseen laskutukseen siirtymistä.

Rantala Anu
Koillis-Satakunnan Sähkö Oy